

repræsenterer, mener at burde stille sig lige overfor den Klasse, som ligger imellem Gaardmændene paa den ene Side, og de jordløse Husmænd og Indsiddere paa den anden Side, nemlig hele Husmandsklassen med Jord. I en tidligere Rigsdagssamling har der jo været gjort Skridt til at skaffe den Klasse, som jeg betragter for en af de vigtigste Klasser her i vort Samfund, en noget mere betrygget Stilling, en noget mere betrygget Besiddelse af de Jordlodder, den bruger. Jeg tror ikke, at de Forslag, som have været fremme herom, have været tilstrækkelige til at opnaa deres Hensigt, jeg tror ikke, det vil være tilstrækkeligt at sikre dem 12 Aars Brug af deres Lodder, saaledes at de efter den Tid kunne opstiges. Forholdet er jo i Virkeligheden det, at Gaardmændene nu for et hundrede Aar siden have faaet sikret Besiddelse af deres Jord gennem den forbedrede Fæstelovgivning, og efterhaanden ere de gaaede over til Selvejendom, i alt Fald for den aller største Del. Men Husmandsklassen med Jord er gaaet tilbage i samme Tid; den er gaaet tilbage siden 1848 i Selvstændighed og med Hensyn til Sikkerheden i Besiddelsen af sin Jord, idet de ere gaaede over mere og mere fra at være Fæstere, som den Gang var almindelig, til at være Lejere. Der i ligger Opfordringen for dette Ting, og jeg tror i Virkeligheden for alle, til at virke til, at de kunne faa en mere sikker Besiddelse. Jeg har ikke villet undlade at henlede Opmærksomheden herpaa, idet jeg glæder mig over, at man nu er kommen til at foretage et Skridt til bedste for de jordløse Husmænd og Indsiddere; men derfor bør man ikke springe Mellemklassen, Husmandsklassen med Jord, over. Jeg tror de seneste Aar maa give en forøget Opfordring til at tage sig af den skibsnævnte Klasse, idet de politiske Forhold have medført Udsættelser af Grunde, som ligge helt udenfor de økonomiske Betragtninger. Ja, vi se jo endog saa, at medens den ærede Indenrigsminister nu her har udtalt sin Interesse for at skaffe jordløse Husmænd og Indsiddere Besiddelse af Havelodder, som de ikke kunne udbygges fra, naar de opfylde deres Forpligtelser, er der fra et andet Ministerium, fra den ærede Kultusministers Side, støttet en Agitation som gik ud paa at bringe en Forening i Stand til at sætte Husmænd med Jord bort fra deres Hus og Jord, dersom de ikke vilde stemme, som man ønskede det. Endogsaa en Embedsmand under Kultusministeriet, Overlærer Ibsen i Sorø, fik i Slutningen af 1886 Orlov et Par Maanedes til at foretage en Agitationsrejse for at bringe en Forening i dette Næmed i Stand. Jeg

nævner blot dette for at gøre opmærksom paa, hvor urigtigt det vilde være at lade disse Bestræbelser, som hidtil ere viste fra dette Tings Side i saa Henseende fare, og jeg tror ogsaa, at de ærede Forslagsstillere ere enige med mig heri. Jeg tillader mig derfor blot at spørge det ærede Medlem fra Møen, om man ikke fra den Side, som han repræsenterer, tænker at genoptage de Bestræbelser og maasse at genoptage dem i bestemt Form end hidtil?

Lauridsen: Som den ærede foregaaende Taler mener ogsaa jeg, at det foreliggende Lovforslag i Sammenligning med det Lovforslag, der nylig er bleven tilendebragt ved en første Behandling her i Tinget, har den store Fordel, at det er et Forsøg i det smaa paa at udføre en gammel Venstretante, og af den Grund møder dette Forslag min Sympati, som jeg antager det møder alle Venstremænds Sympati i det hele taget. Jeg skal imidlertid ikke nægte, at jeg ved Siden af denne Sympati nærer det Ønske og det Haab, at det maa lykkes os i indeværende Samling at føre det igennem dette Ting og begge Ting og faa en Lov ud af det. Trods dette Ønske kan jeg ikke nægte, at der ved Lovforslaget i den foreliggende Stikelse er adskillige Ulemper, som jeg tror, nødvendigtvis maa fjernes. Den første af disse Ulemper, som jeg skal pege paa meget kort, i al Korthed, fordi det allerede er fremdraget fra forskellig Side, er den, at denne Lov lægger saa overordentlige Byrder paa Kommunerne uden at den indeholder noget som helst om, hvorledes de skulle bære disse Byrder, og jeg maa sige, at jeg tror, det er forkert, at Loven ikke indeholder Bestemmelser om, at Sogneraadene i den Tid, da denne Lov gennemføres, ere berettigede til at faa Betaling for deres Arbejde i den Anledning. Jeg tror nemlig, at man vil efterhaanden komme ind paa en Vej, som kan blive meget farlig. Man kan i et Land, hvor man vil søge at opretholde almindelig Valgret og Valgbarhed indenfor Sognene, efterhaanden ved at faste sociale Reformers Løsning over paa Kommunerne, faktisk bevirke, at det omtrent bliver umuligt for Husmænd og Landarbejdere at komme til at deltage i det politiske Liv, fordi den dermed forbundne Tid og Ulejlighed kan blive saa væsentlig og betydelig, at det vilde være dem næsten umuligt at overkomme det, hvis de blot nogenlunde skulle slaa sig igennem og klare Jøden til sig selv og deres Familie. Det er tidligere fremhævet her i Tinget, at Administrationen bebyrder Sogneraadene,